

med tillförordnade Herr Öfver-Ståthållaren och Landshöfdingen *), dels för egen del, skall enligt författarens mening på olika sätt straffas för serskilta edsöre-brott **); men under återopande af hvad jag med tillförordnade Herr Öfver-Ståthållaren ***) gemensamt här ofvan anført, äfven i hvad anklagarnes rätt till talan och stämmings utverkande angår samt mina förut afgifne förklaringar innehålla, får jag i anledning af ofvanstående puncter, som alla angå pinliga förhör tillägga, att jag lika litet som tillförordnade Herr Öfver-Ståthållaren ***) befallt, tillåtit eller öfvervarit något sådant †).

Jungfru Kysells vittnesmål som ej lagligen kan äga någon verkan, på hvad mig rör, då det icke är emot mig återopadt ††), eller på grund af föregånget laga åtal i min närvaro aflagt †††), har dels den egenskap, att angå hvad hon genom lyckta dörrar trott sig förmärka †*), hvilket ej kan blifva serdeles bindande, dels att i det ämne, hvarom det egentli-

gen handlar, vara rakt stridande med den nu mera afrättade sakägarens egen uppgift inför Kongl. Hof-Rätten, hvilken uppgift han dock ej såsom klagan framställt ej eller mig vetterligen öfverlemnadt åt Capitain Leyonmarck att till sin förmån använda och fullfölja †**). Rörande andra punkten är hvarken bestämdt tillfälle anført eller någon bevisning åstadkommen, och sådant är äfven i det hela förhållandet i anseende till hvad Tredje punkten omförmäler. Jag kan då icke inse hvad anledningar, som ifrån alla dessa puncter kunna hämtas till åtal emot mig, än mindre till något mitt fällande. Stockholm å Lands-Cancelliet den 22 November 1820.

DAN. EDELCREUTZ.

A. R. v. SYDOW.

Att förestående afskrift är lika lydande med Originalen, som till Advocat-Fiskals-Embete uti Kongl. Maj:ts och Rikets Svea-Hof-Rätt blifvit remitteradt, betygar. Stockholm den 16 December 1820.

J. E. JERSTRÖM.

Cancellist i Kongl. Sv. Hof-Rätt och Amanuens i Adv. Fiskals-Contoret.

*) Den undertecknade nemligen?

**) Sväriligen lærer det kunna ske på flera olika sätt, då Hr. von S. är på en gång tilltalad för alltsammans. Sådant vet en Landssekreterare. Och Hr. L. har visserligen icke sagt ett ord, som strider deremot.

***) Den undertecknade?

†) Vill det icke säga, att tillförordnade Herr Öfverståthållaren lika mycket som Herr von S. öfvervarit och tillåtit? — Hr. L. har likväl här alldeles icke inblandat Hr. tillf. Öfverståthållaren, som således ej kunde behöft att på detta sätt försvara sig.

††) Hvem af de undertecknade är det, som talar? Jo, Hr. von S. — Är vittnesmålet icke mot honom återopadt? Mot hvem har då Hr. L. återopadt det?

†††) Derföre är det, som Hr. L. vill hafva Hr. von S. deröfver hörd, och lemna honom tillfälle att jäfva, om han kan.

†*) Trott sig förmärka! Nej, så äro icke hennes ord.

†**) Den raka stridigheten i Petter Anderssons uppgifter må förhålla sig, huru man belagar. Han sade mycket stridande mot hvart annat. Skulle detta kunna tillintetgöra vittnesmål; så hade tilläfsventyrs hans bror följt med honom på stupstocken och hans föräldrar varit straffade för sin oskuld. Se, efter sådana regler är det man skall försvara sig — när man har rätt.

Litet skämt om denne allsvade Petter Andersson kan imedlertid icke skada — såsom att han icke öfverlemnadt åt Hr. L. att fullfölja sin klagan. Är detta åter sagdt utan skämt; så betyder det, att hvad brott som helst är föröfvadt mot en människas, så kan det ej mer åtalas efter hennes död. Man säger så för tillfället — en annan gång säger man annat, och måste säga annat, om man ej vill sätta sig efter system emot lagen, hvilket väl ej heller just går an!

*Kort öfversigt af det förflutna
årets historia.*

(Forts. fr. N:o 109).

Frankrike har under det förflutna året tyckts begynna förlora frukterna af så långa lidanden och så lång erfarenhet. Men förlorade kunna de icke vara, derom försäkrar oss hela historien. Skördens första uppskjutande brodd kan i sin herlighet ofta förstöras af en frostnatt; men den erfarne landtmannen tröstar sig, ty han vet, att roten ännu ligger oförstörd i jorden och kan åter uppskjuta en lika herlig skörd.

Året börjades med förfärliga strider inom representationen. Orsaken till dessa striders häftighet låg deri, att partierne voro nästan lika starka, och att det parti, som inom kamrarna var till antalet något underlägset, hade en ofantlig styrka i allmänna tänkesättet. Detta och dess yttringar var det således, som måste kufvas, om de genom omröstningar vunna segrar skulle få någon verklig betydelse; ty man insåg, att några rösters pluralitet i en representantkammare icke kunde upväga millioners vilja, om den fick fritt yttras, och att ett för länge och för långt drifvet pluralitetssystem slutligen skulle möta ett för häftigt motstånd. Så länge man således trodde sig kunna drifva det, ville man benyttja det till städgande af sådana lagar, som för framtiden tryggade det mot tvifvel om dess tillräcklighet. Ett lägligt tillfälle att kasta skugga på yttrandefriheten fick partiet genom Hertigens af Berry olyckliga mord, som skrefs på de liberala lärornas räkning. Hvad alla förnuftiga förutsagt, nemligen att Louvels brott var en isolerad handling af enskild ilska, bevisades slutligen, men för sent, för att vederlägga skriket om brottets sammanhang med liberaliteten och yttranderätten. Detta skrik nyttjades, till dess man deraf

dragit den fördel man ville. Att det befans falskt, gjorde sedermera ingen ting.

Sålunda antogos flera inskränkingslagar mot tidningarnas frihet, mot personliga tryggheten, mot det populära valsättet o. s. v. Allt var väl beräknadt, åtminstone för ögonblicket; följderna blefvo förvånande. Under nästan ett helt år har tystnad rådt i ett land, hvarest året förut var den oinskräntaste offentlighet. Valen gingo fullkomligt efter uträkning; ultra-partiets pluralitet i de deputerades kammare blef ännu mera afgjord än förut. Ministrarne stå på en obehaglig punkt. De önskade visserligen icke, att utgången skulle blifva sådan den blef. De beräknade utan tvifvel att få sitt parti förstärkt — och detta parti kan icke vara ultras, så vida Ministrarne förstå sitt eget interesse. Imedertid äro de bragta derhän, att de måste kasta sig i armarna på ett mägligt, men impopulärt parti, eller ock omfatta ett alldeles motsatt, hvilket blifvit desto häftigare, ju underlägsnare det är, och hvilket man alltid kan vänta sig att se för Monarken afmåladt, med eller utan skäl, såsom en fiende till thronen. Sedan Ministrarne räckt Ultras hjälpsam hand att tillvägabringa den nya vallagen, är verkligen fråga, om icke Ultras, äfven mot Ministrarnes vilja, kunnat tillvägabringa de val, som skett, och om ej således den verkliga magten i Frankrike, genom denna vallag, på ett afgörande sätt öfvergått till Ultra-royalistiska partiet, om icke således Ministrarne måste hos de verkligen mäktige söka sitt stöd och blifva ett bihang till dem, föga aktadt af dem och hatadt af deras motståndare. Om nu, såsom det synes, Ministrarne värdera sitt bibehållande vid styret högre än något annat, och för denna consideration upoffra hvarje annan; så få vi snart se det verkligen gamla systemet åter rådande i Frank-

rike. Det oförnufligaste och mest kränkande af allt hvad i samhälls-inrättningar blifvit infördt, sjelfva feodalismen, torde således återkomma — så vida tiden tillåter det.

Tyskland står, i det hela, på samma punkt, som för ett år sedan. Oaktadt allt hvad man talat och skrifvit om och på den Frankfurtska förbundsdagen, kommer dock *Tyskland* troligtvis aldrig att handla som en statskropp; de enskilda staterne äro och blifva isolerade och deras politik förenad endast så vida, som ett gemensamt intresse äfven annars skolat närma några af dem.

Bland de glädjande fenomenerna i *Tyskland* under 1820 äro: att jagåndet efter *Demagogische Umtriebe* i allmänhet betydligt afstannat och att några af de *Tyska* staterne vunnit representationer och harmoni mellan *Furstar* och folk. *Hessen Darmstadts* folk och dess ombud hafva nu sednast, genom deras ståndaktighet, vunnit en lysande seger i detta afseende.

Turkarnas Kejsare har haft att strida mot en revolution, en sådan nemligen, som kan uppkomma under den krassa despotismen och fatalismen: en *Bascha* har rest sig och är, efter långa bemödanden, ännu icke kufvad. I *Marocco* har en statshväfning ägt rum; och följderna deraf lär blifva — blott en ny despot.

Den ofantliga *Fristaten* i *Norra Amerika* har under 1820 utvidgat sina gränser, och nya stater äro uptagne i förbundet. Men dess inre välstånd synes knappast hafva tilltagit. Rörelsen och näringarne hafva varit i stagnation, der som i *Europa*, hvars gamla arfsynder och vedermodor begynt sträcka sig till de förenta Staterna. I början af sin frihet och ända till de sist förflidne åren, följde de naturens enkla regler i deras lagstiftning och statshushåll-

ning. Hvar man ägde att drifva hvad yrke han behagade, köpa af och sälja till hvem han behagade, förbruka alla varor, hemta dem öfver allt o. s. v. Till statskassan betalte man litet eller intet, och ingen ting direct; ty statens styrelse och försvar voro icke kostsamma. Skulderna från befrielse-kriget och andra krig afbetaltes, utan tunga för medborgaren; de måttliga tullarne och försäljningen af statens jord inbragte det nödvändiga. Intet intresse gynnades på det andras bekostnad; alla yrkeningo drifvas — och trifvas, om de ville. Staten påkostade ingen ting på det enas eller andras upmuntran, väl vetande, att det, som icke utan intrång på andras rättigheter och på naturens bekostnad uppkommer och växer, är en drifhus-växt, olämplig för landet.

Nu deremot hafva *Nord-Amerikanerne* lärt sig att känna, hvad anspråk betyda, som göras af enskilda intressen, *corpses, stånd*. Der har upstigit en hydra, som, under namn af statens fördel, fordrar sin egen och skriker på näringstvång, på det de inhemska fabrikerne må kunna blomstra. Och lagstiftningen har varit svag, nog att lyssna till dess rop. Man skall snart se, huruvida detta kan ytterligare äga rum, såsom föreslaget är; ty en stor mängd af köpmän och andra näringsidkare har deremot gjort starka och på bindande skäl grundade föreställningar. Det blifver märkvärdigt att se, om *Norra Americas* lagstiftning redan hunnit förvärfva vederbörligt förakt för skäl och folkets röst, tillräckligt begär till förmynderskap, för att införa tvångssystem i handeln. Då vi tala om tvångssystem, måste vi dock besinna, att frågan här icke är om varors förbudande — så långt hafva *Americas* fabrikanter ännu icke vågat gå, att de begärt sådant; de hafva blott begärt höga tull-afgifter.

Statsbrist och *statslån* hafva äfven begynt komma i fråga och skola, om de hinna utbildta sig, fullborda likheten med den gamla världens gyllene samhällen.

Äf Spaniens besittningar i *Södra Amerika* har den Norra delen bibehållit sig trogen moderlandet och med entusiasm omfattat det nya systemet der. Deputerade till Cortes hafva redan ankommit till Spanien. Äfven Cuba har förklarat sin tillgifvenhet för moderlandet och constitutionen. Lima, med dess district, hålles ännu Spanien tillhanda. — Den af provinserna, som längst ägt oberoende, Buenos Ayres, har under det förflutna året varit en skådeplats för ouphörliga hvälfningar och anarki, älvensom för anfall af de nästgränsande landskapernas ströfvande horder. Huru dessa skakningar komma att slutas i Buenos Ayres, skulle man förgäflves söka på förhand afgöra. Trötte vid de ouphörliga oroligheterna och grannarnas anfall, skola dess invånare kanske ännu på en tid underkasta sig Spanien, hvarifrån underhandlare redan äro anlände. — Nordöstradelen af Spaniens besittningar på *Södra Americas* fasta land har deremot bildat sig till en republik, under namn af *Columbia*, hvilken, under sin verksamme President, Bolivar, icke synes hugad att å nyo underkasta sig. Dess befrielse-krig, likasom *Norra Americas*, blifver säkert icke rikt på förvånande händelser eller stora segrar; och Spaniens oförmögenhet att der använda betydliga arméer skall vara *Columbia* nernes starkaste vapen. Underhandlingar äro redan å bane, ehuru Bolivar bestämdt förklarar, att deras grundval endast får vara erkännandet af republikens oafhängighet. *Norra Americas* förenta stater halva redan på visst sätt erkänt densamma, och detta är ett icke obetydligt tecken.

För *Brasilien* har en ny dag upgått

genom *Portugisiska* revolutionen. Konungen har, på ädla mäns råd, erkänt Cortes; och *Brasilien*, der tänkesättet visat sig så gynnande för *Portugisernas* sak, kan icke länge sakna, hvad dessa vunnit.

Det lika nedriga som gamla föregifvandet om *Negrernas* underlägsenhet under de hvita i natursgäfvor, ja om billigheten af deras slafveri, har i flera år blifvit vederlagdt af negerstaterna på *Hayti*. Dessa samhällen framtredde icke blott de yttre formerna af *Europeiska* stater, utan sträfva äfven att i bildning och uplysning ställa sig dem vid sidan. Största hindret för de svartas utbildning till styrka och vigt låg imedlertid i deras fördelning i två stater. Detta hinder är nu häfvet. *Christophes* jernspira är bruten och alla de färgade invånarne på *Hayti* förenade i en republik, under Presidenten i den redan förut republikanska delen af ön.

Och *Sverige*? — Vi hafva talt om stora hvälfningar, tjenliga att föreviga årets minne bland världens nationer — vi söka lugnet, — och stadna vid fäderneslandet. Hvad året här uträttat, faller icke i hvars och ens öga — allt står ungefär på sitt ställe, till mångens fröjd och mångens missnöje — så länge man betraktar blott den materiella världen. *Andeligt* är det, som här skett. Den större aktning, förnuft och sanning utkrävt, de steg, som äro gjorda i medborglig bildning, i utvecklande af allmänt tänkesätt — se der hos oss årets frukter. Vi utgifva oss icke för djupa kännare af deras halt. Än mindre tilltro vi oss att göra rätt åskådligt allt, hvad derom må vara att säga. Till de lättast begripliga yttre tecknen af hvad som i folkets inre föregått inskränka vi vår betraktelse.

En tidning, den vi vant oss att betrakta såsom ministeriel, emedan man så kallar honom och han åtminstone icke är något

